

Izvorni znanstveni članak
UDK 091(497.5 Dubrovnik) 886.2-02(08)
Primljeno: 20. lipnja 1996.

Ivica Martinović

Institut za filozofiju, Zagreb

POEZIJA RAJMUNDA KUNIĆA U RUKOPISNOM ZBORNIKU HRVATSKIH LATINISTA IZ KNJIŽNICE BRAĆE STULLI

Dosad nepoznati rukopis *Collectio Carminum Poetarum Rhacusinorum*, rukopisni zbornik stihova hrvatskih latinista pretežito iz 18. stoljeća, pripadao je početkom 19. stoljeća knjižnici braće Stulli (*Ex Bibliotheca Stulli*), a danas je pohranjen u arhivu Rezidencije Družbe Isusove u Dubrovniku. U pjesmarici braće Stulli Kunić je zastupljen dvjema pjesničkim zbirkama. »Nonnula ex Cunichii ineditis« sadrži poslanicu »Ad Ignatium Boncompagnium«, prijevode iz Ezopa i Tirteja, mladenačku elegiju »Ad Amicum rusticantem« iz 1738. godine i elegiju »Ad Michaellem Sorgium«, a ciklus »Raymundi Cunichii carmina« sadrži nepotpuni prijepis zbirke elegija tiskanih u antologiji isusovačkih latinista (Cremona, 1772).

Književna ostavština Rajmunda Kunića pohranjena je u mnogim nalazištima rukopisne građe: od Arhiva Male braće u Dubrovniku do Arhiva Papinskog sveučilišta Gregoriana u Rimu, od Arhiva HAZU u Zagrebu do ostataka prepisivačke radionice don Luke Pavlovića u Povijesnom arhivu u Dubrovniku. Tragajući sustavno za Kunićevom rasutom baštinom po dubrovačkim pohranama, naišao sam na jedno *novo dubrovačko* nalazište rukopisne građe - Arhiv Rezidencije Družbe Isusove u Dubrovniku i u njemu na vrijedan rukopis *Collectio Carminum Poetarum Rhacusinorum*, koji je do danas ostao nepoznat istraživačima hrvatske kulturne baštine. Ovdje ću ga prvo opisati, zatim sažeto prikazati ustroj i osobitosti rukopisnog zbornika hrvatskih latinista 17. i 18. stoljeća, te napokon obrazložiti kako je u njemu zastupljen Rajmund Kunić.

Opis rukopisa

Rukopis *Collectio Carminum Poetarum Rhacusinorum*, uvezan u svijetlosmeđe kartonske korice, sastoji se od 168 listova veličine 278 x 203 mm. Neispisane stranice oblikuju dvije manje praznine, a dvama praznim listovima rukopis i završava (ff. 100v-102v, 121r-122v, 167r-168v). Da je rukopis već ranije pripadao nekoj uređenoj zbirci, svjedoči naljepnica na hrptu s oznakom »31«. Naslov rukopisa ispisan je na poledini lista koji je prilijepljen uz unutrašnju stranu prednje korice. Da je naslovu pridodano razdoblje u kojem su stihovi nastali, da je u njemu istaknuto kako stihovi potječu iz 17. i 18. stoljeća, on bi posve vjerno opisao sadržaj rukopisne pjesmarice.

Rukopis je pripadao knjižnici braće Stulli. To dokazuju dvije činjenice. Na prvom listu rukopisa nalazi se zapis »Ex Bibliotheca Stulli« (sl. 1). Pjesmaricu zaključuje deset epigrama

Slika 1. »Ex Bibliotheca Stulli«: zapis na početku zbornika stihova. ARDI Dubrovnik, *Collectio Carminum Poetarum Rhacusinorum*, f. 1r.

koje su braća Luko i Vlaho Stulli 1805. godine naručili od Bernarda Zamagne i Antuna Cherse za galeriju portretâ znamenitih Dubrovčana koja je resila njihovu knjižnicu a pjesnici su vlastoručnim potpisima ovjerali svoje stihove.¹ K tomu, pjesmarica sadrži tri pjesme posvećene vlasnicima knjižnice, galerije i pjesmarice: elegiju Antuna Cherse za Luka Stullija, elegiju Urbana Appendinija za Vlahu Stullija i epigram Bernarda Zamagne za Luka Stullija.²

Završetak rada na pjesmarici ili posljednji naknadni opis stihova valja povezati s pjesmom koja u naslovu spominje najkasniji nadnevak u cijelom rukopisu. To je »Imperatoris Napoleonis Magni Sarmatiae in campis ad Milites allocutio habita die xxii Junii 1812.« (»Govor cara Napoleona Velikoga vojnicima na sarmatskim poljima, održan 22. lipnja 1812.«) u stihovanu oblikovanju Bernarda Zamagne.³ Dvije Zamagnine pjesme o Napoleonu mogle su biti naknadno dopisane na praznim listovima koji su dijelili stihove Vice Petrovića od stihova Frana Staya. K tomu, Zamagna se na predzadnjem listu pjesmarice vlastoručno potpisao i upisao 1812. godinu ispod svog epigrama o portretu prelijepe supruge Pava Gozzea, a tim su činom vlasnici pjesmarice dodatno upozorili koje je godine završena njihova rukopisna pjesnička zbirka.⁴ Prve ranije datacije u rukopisu usredotočuju se na razdoblje 1804.-1806, a nalaze se upravo ispod stihova Antuna Cherse, Urbana Appendinija i Bernarda Zamagne koji su ili upućeni braći Stulli ili namijenjeni portretima u njihovoj knjižnici.⁵ Danas je rukopis pohranjen u Arhivu Rezidencije Družbe Isusove u Dubrovniku. Čim taj arhiv bude uređen, dobit će i ovaj rukopis svoju signaturu.

U izradi pjesmarice sudjelovalo je nekoliko pera, bar četiri prepisivača. Jedna te ista ruka ustrajno je ispisala prvih šezdeset listova Petrovićeve zbirke pjesama, jedna pak druga ruka ispisala je listove ff. 124-164, gdje su uvrštene objavljene pjesme Rajmunda Kunića, Bernarda Zamagne, te Ruđera i Bara Boškovića. Kratki odabir neizdanih Kunićevih radova sigurno su

1 »Civibus Rhacusinis virtute et doctrina praestantibus de Patria et de Republica Litteraria optime meritis«, ciklus epigrama u: Arhiv Rezidencije Družbe Isusove u Dubrovniku [= ARDID], *Collectio Carminum Poetarum Rhacusinorum*, ff. 165v-166r

2 *Collectio Carminum Poetarum Rhacusinorum*, ff. 95r-99r

3 *Collectio Carminum Poetarum Rhacusinorum*, f. 99v, uz vlastoručni potpis pjesnika ispod pjesme: »B. Zamagnae«.

4 »Ad Paulum Gozzeum Balth. F / De Clarissimae ejusdem Sponsae effigie«, u: *Collectio Carminum Poetarum Rhacusinorum*, f. 165r; uz pjesnikov potpis i dataciju ispod pjesme »Bernardi Zamagnae 1812.«.

5 Usp. tri nadnevka: »Dabam Id. Octobris MDCCCIV / ex Heturia.« nakon elegije »Ad Lucam L. F. Stulli medicum et poetam praestantissimum / Antonius S. F. Chersa / Elegia«, f. 97r; »1805. / Bernardi Zamagnae« uz epigram »Civibus Rhacusinis virtute et doctrina praestantibus de Patria et de Republica Litteraria optime meritis«, f. 165v; »Dabam Gravosii X. Calend. Novem. MDCCCVI.« nakon elegije »Ad Blasium L. F. Stulli amicum suavissimum / Urbanus Appendini e Scholis Piis / Elegia«, f. 99r

ispisivale dvije različite ruke: posljednju elegiju »Ad Michaelem Sorgium« jedna, a sve prethodno druga ruka. Među kulturološke dragocjenosti ove pjesmarice valja ubrojiti autografe i potpise pjesnika Bernarda Zamagne i Antuna Cherse.⁶ I time su braća Stulli očitovale njegovan i promišljen pristup u sastavljanju latinske pjesmarice svojih sugrađana početkom 19. stoljeća.

Ustroj i osobitosti latinske pjesmarice braće Stulli

Rukopis *Collectio Carminum Poetarum Rhacusinorum* nema kazala. Ako se poštuju nadnaslovi koje je napisao sastavljač antologije i potraže li se logičke cjeline ondje gdje su nadnaslovi izostali, sadržaj pjesmarice može se razdijeliti u dvanaest cjelina:

1. Zbirka pjesama Vice Petrovića kojoj su pridodani: oda Saba Zamagne, epigram Petra Frana Aletina i pjesma Benedikta Rogačića o velikoj dubrovačkoj trešnji iz 1667. godine;
2. Prigodnice u čast braće Stulli: elegija Antuna Cherse za Luka Stullija, elegija Urbana Appendinija za Vlaha Stullija, epigram Bernarda Zamagne za Luka Stullija;
3. Dva epigrama i stihovani govor Bernarda Zamagne;
4. Zbirka pjesama Frana Staya;
5. Prigodnica Ivana Lukarevića posvećena španjolskom kralju Filipu IV.;
6. Odabir neizdanih Kunićevih književnih radova;
7. Zbirka objavljenih elegija Rajmunda Kunića;
8. Tri elegije Bernarda Zamagne;
9. Prigodnica Ruđera Boškovića posvećena carici Mariji Tereziji;
10. Tri ekloge Bara Boškovića;
11. Oda Saba Zamagne;
12. Odabrani epigrami Bernarda Zamagne, Đura Ferića i Antuna Cherse, napose deset epigrama napisanih za galeriju znamenitih Dubrovčana u posjedu braće Stulli.

Te sam cjeline naznačio radeći i »Kazalo rukopisnog zbornika *Collectio Carminum Poetarum Rhacusinorum* iz knjižnice Stulli« koje tvori zasebni prilog uz ovaj članak. Redosljed stihova govori dostatno o nastanku pjesmarice. Polovicu pjesmarice zapremaju stihovi Vice Petrovića, onoga hrvatskog latinista koji je, za razliku od isusovaca Lukarevića i Rogačića u 17. stoljeću i za razliku od četvorice isusovaca pjesnika u 18. stoljeću koji nisu mogli birati grad djelovanja, odabrao rodni Dubrovnik, a ne neki grad na Apeninskom poluotoku da bi pjevao na istom, ocvalom jeziku međunarodne književne republike. Ako je početno i bila zamišljena kao zbirka latinskih stihova Vice Petrovića, pjesmarica u knjižnici Stullijevih postupno je prerasla u antologiju dubrovačkih latinista 17. i 18. stoljeća. Nakon predaha, koji osiguravaju stihovi trojice dubrovačkih prigodničara u čast braće Stulli, uslijedile su zaokružene zbirke hrvatskih latinista Frana Staya, Rajmunda Kunića, Bernarda Zamagne i Bara Boškovića.

⁶ Vidi Zamagnin autograf u: *Collectio Carminum Poetarum Rhacusinorum*, f. 100r Vidi također potpise Bernarda Zamagne u: *Collectio Carminum Poetarum Rhacusinorum*, f. 99v, 100r, 165r, 165v dva puta; a potpis Antuna Cherse u: *Collectio Carminum Poetarum Rhacusinorum*, f. 166r

Četvorica pjesnika u rukopisu su zastupljena samo sa po jednom pjesmom: Sabo Zamagna, Benedikt Rogačić, Ivan Lukarević i Ruđer Bošković. Pjesmaricu poput svečanog zastora zatvara ciklus epigrama koji su, kad su ih Bernard Zamagna i Antun Chersa spjevali na zamolbu Stullijevih, postavljeni ispod portretâ u knjižnici braće Stulli.

Budući da je pjesmarica braće Stulli nastala početkom 19. stoljeća i dovršena najranije 1812. godine, dakle u razdoblju razvijene prepisivačke djelatnosti u Dubrovniku koju na najbolji način predstavljaju franjevac Antun Agić i kanonik Rafo Radelja, valja se zapitati u kakvom je odnosu ta pjesmarica s istodobno nastalim zbirkami dubrovačkih latinista.

Rukopis iz knjižnice Stullijevih po sadržaju se u velikoj mjeri podudara s rkp. 244 u Arhivu Male braće u Dubrovniku, kojemu je Mijo Brlek pridijelio naslov *Zbornik dubrovačkih latinskih pjesama XVII.-XVIII. stoljeća*. Opsežni rukopis, opskrbljen s tri numeracije, između stihova Stjepana Gradića i Ignjata Đurđevića sadrži prijepis skoro cijele pjesmarice iz knjižnice braće Stulli, zauzimajući pritom sve 223 stranice druge numeracije i prvih 105 stranica treće numeracije.⁷ Pjesnici su u rkp. 244 zastupljeni u ovom poretku: Vice Petrović, Frano Stay, Ivan Lukarević, Rajmund Kunić, Bernard Zamagna, Đuro Ferić, Ruđer Bošković, Baro Bošković, Sabo Zamagna. Po čemu se razlikuju ta dva rukopisa? Primjerice, u rkp. 244 izostavljeni su Benedikt Rogačić, te prigodničari Antun Chersa i Urban Appendini. Izostavljen je i ciklus epigrama uz portrete znamenitih Dubrovčana s kraja pjesmarice braće Stulli. Zbirka stihova Vice Petrovića opsežnija je u malobraćanskom rukopisu nego u pjesmarici braće Stulli, ali i od nje danas postoji potpunija zbirka - ona iz prepisivačke radionice don Luke Pavlovića.⁸ Najveća razlika među rukopisima tiče se Kunićevih neobjavljenih radova. Pod naslovom »Ex Cunicii ineditis« čitatelj će u rkp. 244 naći samo dva prepjeva iz Ezopa. Ovaj se manjak glede Kunića u istom rukopisu »nadoknađuje« na drugom mjestu - u sklopu treće numeracije, gdje je Antun Agić ispisao 540 epigrama pod naslovom *Quisquiliae Cunicianae*.

Uz to, pjesmarica iz knjižnice braće Stulli izravno je utjecala na sadržaj prve tiskane antologije dubrovačkog latinizma koju je priredio i 1811. godine uspio tiskati pijarist Urban Appendini.⁹ Sastavljač antologije doznao je za pjesmaricu još dok je nastajala jer je za nju 1806. godine sastavio elegiju kojom je Vlahu Stulliju zahvalio što je od slikara Carmela Reggia naručio portret Sv. Giuseppea Calasanzija, utemeljitelja redovnika »skolopa«, i darovao ga pijarističkom kolegiju u Dubrovniku.¹⁰ Za palermkog slikara Reggia bila je to dodatna narudžba nakon što je 1805. izradio galeriju znamenitih Dubrovčana za istoga naručitelja. Appendini je u svoju antologiju uvrstio i preostale dvije prigodnice za liječnika i pjesnika Luka Stullija iz

7 Usp. opis tog rukopisa u: Mijo Brlek, *Rukopisi Knjižnice Male braće u Dubrovniku*, knjiga I. (Zagreb: JAZU, 1952), pp. 242-246, na pp. 242-244; od II. do VII.

8 *Collectio Carminum Vincentii Petrović Ragusini / Raccolta di varie Poesie Latine di Vincenzo Petrovich Raguseo*, u PAD, Rukopisna ostavština don Luke Pavlovića, rkp. 24. Usp. »Dodatak. Nekoliko odabranih pjesama Petrovićevih.«, u: Đuro Körbler, »Vićentije Petrović Dubrovčanin 1677.-1754.«, *Rad JAZU* 186 (1911), pp. 185-304, na pp. 263-304.

9 »Selecta illustrium Ragusinorum poemata«, u: Urbanus Appendini, *Carmina*. Pars prima (Ragusii: Typis Martecchinianis, 1811), pp. 193-344.

10 Usp. elegiju Urbana Appendinija u rukopisnom zborniku iz knjižnice Stulli i njezin otisak s drukčijim naslovom i bilješkama u Appendinijevoj knjizi: »Ad Blasium L. F. Stulli amicam suavissimum«, u *Collectio Carminum Poetarum Rhacusinorum*, ff. 97v-99r; »ELEGIA IX. Ad Blasium Stulli a quo auctor donatus fuerat eximia tabula S. Josephum Calasancium Schol. [arum] Piar. [um] Fundatorem exhibente.«, u: Urbanus Appendini, *Carmina* (Ragusii, 1811), pp. 83-86. O portretu vidi: Kruno Prijatelj, *Klasicistički slikari Dalmacije* (Split: Galerija umjetnina, 1964), p. 16, 21, Cvito Fisković, »Nekoliko podataka o Vlahu Stuliću«, *Mogućnosti* 14 (1967), pp. 640-651, na pp. 645-646.

rukopisa *Collectio Carminum Poetarum Rhacusinorum*: među epigramima Bernarda Zamagne objavio je njegov epigram upućen »učenom Stulliju«, a u poglavlje »Antonii Chersa carmina.« svoje antologije, kojim je htio predstaviti pjesnika Chersu, uključio je i elegiju Antuna Cherse upućenu Luku Stulliju.¹¹ Appendinijev se odabir s pjesmaricom iz knjižnice Stulli podudara još u odi Saba Zamagne o Bezgrešnom Začeću, jednoj Kunićevoj elegiji, jednoj Kunićevoj pjesničkoj poslanici i Kunićevu prepjevu iz Tirteja.

Prosvijetljeni je pijarist u svoju antologiju uvrstio pjesnike koji su stihovima predstavljeni u pjesmarici *Collectio Carminum Poetarum Rhacusinorum*, ali je svoj pristup baštini dubrovačkog latinizma iskazao novim, drukčijim odabirom stihova. Bernarda Zamagnu predstavio je epigramima i jednom jedanaesteračkom pjesmom, a ne elegijama, a Đuru Ferića pjesničkim ciklusom nastalim uz smrt Benedikta Staya 1801. godine, napose varijacijama na hrvatske poslovice »Znana čovjeka sreća dostiže« i »Umna slava bez dospjetka« a ne, kao u pjesmarici Stullijevih, dvama epigramima upućenim Thomasu Watkinsu dok je boravio u Dubrovniku.

Urban Appendini i braća Stulli znatno se razlikuju u prosudbi dometâ dubrovačke latinističke poezije 17. i 18. stoljeća, a ta razlika postaje razgovijetnom kad se uoče imena dubrovačkih latinista koja su pojavljuju samo u jednom od ovih dvaju pjesničkih zbornika.

U svom izboru *Selecta illustrium Ragusinorum poemata (Odabrane pjesme znamenitih Dubrovčana)* Appendini je iz 18. stoljeća pridodao Vlaha Bolića, a iz 17. stoljeća izostavio Benedikta Rogačića. Među »znamenite Dubrovčane« pjesnike 18. stoljeća Appendini nije ubrojio braću Bošković, Bara i Ruđera, što je teško razumjeti. Ako prije Napoleonova neuspjeha pod Moskvom nije bilo uputno tiskati Ruđerovu prigodnicu upućenu carici Mariji Tereziji, pastirski razgovori Bara Boškovića nisu s političkoga motrišta mogli biti upitno štivo. Uostalom, kao što je već uradio za Zamagnu i Ferića, Appendini je izvan pjesmarice Stullijevih mogao posegnuti za drugim književnim vrstama, primjerice za Ruđerovim epigramima ili Barovim domoljubnim elegijama.

Od suvremenika je Appendini uvrstio Junija Restića i Đura Hidžu. Toj dopuni treba uputiti pohvale iako joj se mogu pronaći slabosti u motivaciji Appendinijeva odabira. I među Restićevim i među Hidžinim stihovima ima onih koji su posvećeni braći Appendini.

Rukopisni zbornik braće Stulli *Collectio Carminum Poetarum Rhacusinorum* izdvaja se iz rukopisne proizvodnje pjesničkih zbornika početkom 19. stoljeća još po nekim osobitostima i zanimljivostima. Bernardu Zamagni kao najistaknutijem među djelatnim dubrovačkim latinistima pripalo je povlašteno mjesto u pjesmarici. Zamagnini stihovi pojavljuju se očekivano nakon stihova Rajmunda Kunića - ondje gdje je Zamagna predstavljen strogim odabirom njegovih elegija, ali i među prigodnicama za braću Stulli nakon zbirke stihova Vice Petrovića, i na kraju pjesmarice u ciklusu epigrama uz portrete Carmela Reggia. U zanimljivosti rukopisa svakako valja ubrojiti i to da je oda *Virgo sine labe originali concepta* Saba Zamagne jedina pjesma koja je dva puta upisana u pjesmaricu.

¹¹ Usp. rukopis i tiskano izdanje Zamagnina epigrama: »Bernardus Zamagna / Ad Lucam Stulli Medicum, et Poetam praestantissimum«, u: *Collectio Carminum Poetarum Rhacusinorum*, f. 99r; »Ad Lucam Stulli medicum, et poetam praestantissimum«, pp. 288-289, u: »Bernardi de Zamagna carmina«, pp. 281-294, u: Urbanus Appendini, *Carmina* (Ragusii, 1811). Usp. također rukopis i tiskano izdanje Chersine elegije: »Ad Lucam L. F. Stulli medicum et poetam praestantissimum elegia«, u: *Collectio Carminum Poetarum Rhacusinorum*, ff. 95r-97r; »Ad Lucam Stulli amicium suavissimum«, pp. 337-341, u: »Antonii Chersa carmina«, pp. 335-342, u: Urbanus Appendini, *Carmina* (Ragusii, 1811).

Među malobrojnim epigramima Vice Petrovića susresti je u pjesmarici Stullijevih i onaj koji je upućen »Baru Beteri Iliriku, piscu pokorničkih psalama« a koji je i objavljen u zbirci Betterinih prepjeva Davidovih psalama *Ćućenja bogoljubna* 1702. godine.¹² To znači da je među suvremenicima Baro Bettera, djed Ruđera Boškovića, doživljavao kao pripadnik kola hrvatskih pjesnika na prijelazu u 18. stoljeće čak i onda kad se to htjelo izreći latinskim jezikom, a da su braća Stulli početkom 19. stoljeća prepoznala značaj Petrovićeve geste.

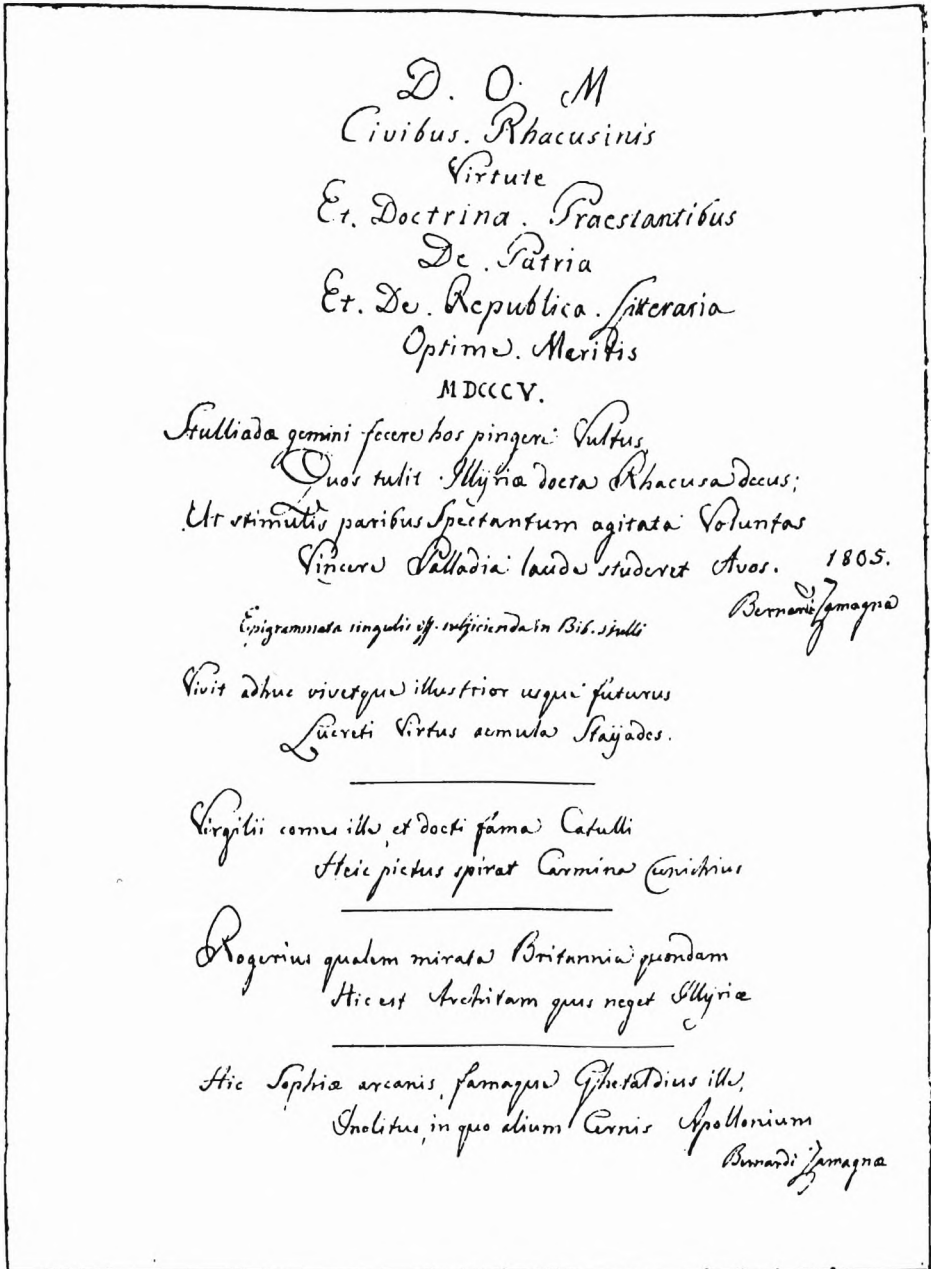
Za svoju su se privatnu pjesmaricu antologičari Luko i Vlaho potrudili doznati kad su nastale pojedine pjesme, napose prigodnice koje su uvrstili u rukopis, i tu su svoju obaviještenost i očitovali u pjesmarici na više mjesta. Tako su, primjerice, zabilježili da je Ivan Lukarević napisao prigodnicu za španjolskog kralja 1658. godine, dakle u vrijeme kad je po drugi put bio profesor retorike u Rimskom kolegiju,¹³ a da je Frano Stay sastavio elegiju *Somnium* 1754. godine.

Izrazitu kulturološku vrijednost rukopis *Collectio Carminum Poetarum Rhacusinorum* posjeduje zbog ciklusa od deset epigrama kojim su braća Stulli zaključili svoju pjesmaricu (Vidi *Prilog 2*). Riječ je o epigramima, najčešće distisima, koje su Luko i Vlaho Stulli nakanili postaviti uz slike koje su za svoju knjižnicu naručili od palermškog slikara Carmela Reggia koji je tada djelovao u Dubrovniku. Uvodni je epigram imao biti upisan na svitak koji dominira alegorijskom kompozicijom u slavu »učenoga Dubrovčana, uresa Ilirije«, dok je ostale trebalo postaviti ispod devet portreta znamenitih Dubrovčana. Premda su i sami bili književnici, oni su zamolili Bernarda Zamagna i Antuna Chersu da napišu epigrame koji su trebali postati dodatnim uresom njihove galerije. Chersa je u projekt uključen možda najviše zato jer nije priličilo da Zamagna spjeva distih o svom portretu. Pet je epigrama sastavio Zamagna: uvodni za alegorijsku kompoziciju, te distihe za portrete Benedikta Staya, Rajmunda Kunića, Ruđera Boškovića i Marina Getaldića. Antunu Chersu pripalo je da spjeva pet distiha za portrete Đura Baglivija, Stjepana Gradića, Benedikta Rogačića, Bernarda Zamagne i Ignjata Đurđevića. Pjesnici su stihove ovjerili vlastoručnim potpisima, a Zamagna je u naslovu uvodnog epigrama cijeloga ciklusa »Civibus Rhacusinis virtute et doctrina praestantibus de Patria et de Republica Litteraria optime meritis MDCCCV.« (»Dubrovačkim građanima, izvrsnima po vrlini i učenosti, najzaslužnijima za domovinu i književnu republiku«) istaknuo dataciju i ponovno je pridodao uz završni stih epigrama: »1805.« (sl. 2). Taj zapis potvrđuje da je Carmelo Reggio dovršio galeriju znamenitih Dubrovčana 1805. godine i osnažuje dataciju koju je mladi slikar upisao na dno svitka na uvodnom platnu svoga ciklusa znamenitih Dubrovčana.¹⁴ Tek uvid u rukopis *Collectio Carminum Poetarum Rhacusinorum* otkriva da je Francesco Maria Appendini bio u pravu kad je u zbircu epigrama Bernarda Zamagne uvrstio upravo prvu polovicu epigramskog

12 »Bartholomaeo Betterae Illyrico psalmodum poenitentialium auctori«, u: *Collectio Carminum Poetarum Rhacusinorum*, f. 86r Usp. zapis istoga epigrama u rukopisu *Collectio Carminum Vincentii Petrovič Ragusini*, u PAD, Rukopisna ostavština don Luke Pavlovića, rkp. 24, f. 76r, uz oznaku: »editum cum eodem Libro Venetiis per Andream Poleti an. 1702«.

13 Ivan je Lukarević u trima bliskim razdobljima djelovao kao profesor retorike u Rimskom kolegiju: 1653-1654, 1657-1661, 1663-1666. Usp. Ignazio Iparraguirre, »Elenco dei rettori e professori del Collegio Romano (1551-1773)«, u: Riccardo G. Villoslada, *Storia del Collegio Romano dal suo inizio (1551) alla soppressione della Compagnia di Gesù (1773)* (Roma: PUG, 1954), pp. 321-336, na p. 336.

14 Cvito Fisković, »Tri slike Luka Stullija u Dubrovniku«, u: Franjo Kogoj, *Mjetska bolest*, Predavanja održana u JAZU 30 (Zagreb: JAZU, 1963), pp. 35-40, snimak alegorijske kompozicije na p. 11, Cvito Fisković, »Nekoliko podataka o Vlahu Stuliću«, *Mogućnosti* 14 (1967), pp. 640-651, na pp. 644-645; Krno Prijatelj, »O portretu Rajmunda Kunića«, *Anali Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Dubrovniku* 34 (1996), pp. 207-214, na p. 208.

Slika 2. Epigrami za galeriju znamenitih Dubrovčana: završetak latinske pjesmarice braće Stulli. ARDI Dubrovnik, *Collectio Carminum Poetarum Rhacusinorum*, f. 165v.

ciklusa za galeriju u knjižnici Stulli.¹⁵ Appendini je propustio objaviti Zamagninu dataciju. Ako je nije našao u rukopisu koji mu je poslužio za tiskano izdanje, nju mu je mogao priopćiti drugi pjesnički sudionik Antun Chersa kojemu je izričito zahvalio na pomoći pri izboru izdanih i neizdanih Zamagninih stihova,¹⁶ a mogao ju je pročitati i na alegorijskoj kompoziciji u knjižnici Stulli.

Pjesmarica iz knjižnice Stulli nudi dodatno obrazloženje zašto su braća Stulli, tražeći pjesnike za svoje slike, prvo pomislili na Zamagnu. Didaktički epik i prevoditelj *Odiseje*, jedini od živih Dubrovčana koje su blizanci Stulli počastili izborom među devet dubrovačkih velikana, volio je pjevati »pod slikom« (»sub effigie«). Tako je opjevao portrete dviju Dubrovkinja - Frane Chersa Andrović i mlade supruge Pava Gozzea. Ne samo da su braća Stulli uvrstili te Zamagnine epigrame u svoju pjesmaricu, nego ih je i Francesco Maria Appendini s ponešto izmijenjenim naslovima tiskao u zadarskom izdanju Zamagnine poezije.¹⁷

Neobjavljeni i objavljeni Kunić

Rajmund je Kunić u pjesničkom zborniku *Collectio Carminum Poetarum Rhacusinorum* predstavljen dvjema zbirkama. Prva, naslovljena »Nonnula ex Cunichii ineditis«, sadrži: pismo »Ad Ignatium Boncompagnium« i u njemu »poslanicu« (*epistolam*) s početnim stihom »En erit, Ignati, ut mecum praeclara reperta«, prijevode iz Ezopa i Tirteja, mladenačku elegiju »Ad Amicum rusticantem« iz 1738. godine i elegiju »Ad Michaellem Sorgium«. Potonja elegija očito je naknadno dopisana rukom drugog prepisivača u unaprijed ostavljenoj praznini. Odabir iz neizdanoga Kunića žanrovski je reprezentativan za Kunićevo umijeće pjevanja: epistola, prepjevi s grčkoga, dvije elegije nastale u velikom vremenskom razmaku, nenaslovljeni epigram. Ipak, nedostavno su zastupljeni epigrami što je dobro uočio Urban Appendini i u svojoj antologiji dubrovačkog latinizma Kunića predstavio i dvama epigramima na dubrovačke teme.¹⁸

Poslanica upućena Ignaziju Boncompagniju prepisana je iz autografa koji se danas čuva u Arhivu Male braće u Dubrovniku.¹⁹ Prijepis u pjesmarici braće Stulli vjeran je izvorniku, premda prepisivač nije uvijek poštovao Kunićevo podcrtavanje i interpunkciju (sl. 3, 4). Kunićevo obraćanje Boncompagniju u prozi prije poslanice nije do danas tiskano, premda je filološke naravi, a Kunić u njemu svoju argumentaciju uzdiže do načela: »Quod in Latinis contigit,

15 »In effigie Illustrium Vir[orum] Rhac[usinorum] quae asservantur in Pinacoteca Blasii, et Lucae Stulli Fr[atrum]«, pp. 254-255, u: »Bernardi Zamagnae epigrammatum liber.«, pp. 242-285, u: »Bernardi Zamagnae carminum, idylliorum, et epistolarum liber.«, pp. 61-287, u: Franciscus Maria Appendini, *De vita et scriptis Bernardi Zamagnae commentariolum*. Accedunt ejusdem Zamagnae carmina ex editis et ineditis selecta et in IV. libros digesta. (Jaderae: Typis Joannis Demarchi Typographi Gubernialis, 1830).

16 Usp. bilješku (1) u: Franciscus Maria Appendini, *De vita et scriptis Bernardi Zamagnae commentariolum*, p. 285.

17 *Collectio Carminum Poetarum Rhacusinorum*, f. 99r i 165r; usp. »Bernardi Zamagnae epigrammatum liber.«, na p. 259: »Ad Paulum Gozzaeum Balth. F. Rhac. de ejusdem Sponsae effigie.«; na pp. 262-263: »Ad Franciscam Chersam Androvichiam sub nomine Phyllidis de ejus effigie.«

18 Usp. Appendinijev odabir Kunićevih stihova: »Raymundi Cunichii carmina«, pp. 265-280 u: »Poematum illustrium Ragusinorum liber secundus«, pp. 245-280, u: »Selecta illustrium Ragusinorum poemata«, pp. 193-344, u: Urbanus Appendini, *Carmina*. Pars prima (Ragusii: Typis Martecchinianis, 1811).

19 Arhiv Male braće u Dubrovniku, rkp. 994, snopić s 3 lista.

continget, mihi crede, item in Graecis.«²⁰

Sama pak poslanica u heksametrima, za razliku od mnogih drugih Kunićevih epistola koje je na jednom mjestu okupio Rafo Radelja u najpotpunijem zborniku Kunićeve književne ostavštine,²¹ prvi je put tiskana u Appendinijevoj antologiji dubrovačkog latinizma, ali uz intrigantnu preinaku adresata. Za Appendinija je Kunićeva pjesma upućena »ad Antonium A....«,²² pa je Ivan Kasumović, prvi proučavatelj Appendinijeve antologije, pomišljao, doduše s nevjericom, kako bi adresat Kunićevih stihova bio Antun, otac Petra Frana Aletina, »učenik stariji od učitelja«. ²³ Pritom se poveo za Urbanom Appendinijem koji je, objavljujući poslanicu, u popratnoj bilješci zapisao da je i poslanicu »Ad Antonium A....« i Kunićev prepjev iz Tirteja dobio od Petra Aletina »kojemu ih je poklonio sam pisac«. ²⁴ Autograf, dakako, otklanja sve dvojbe kome je poslanica bila izvorno namijenjena (sl. 5). Kunić se Ignaziju Boncompagniju obraća u prvom stihu poslanice, isto tako i u 98. stihu, a upravo je u tim stihovima Appendinijeve inačice upisano »Antoni« umjesto »Ignati«. Moguće je, ipak, da je nekom mladom Antunu, oduševljenom za grčki jezik, pjesnik i profesor Kunić rekao da poslanicu koja je, prema Kasumoviću, »jeka Kunićeve ljubavi za grčku knjigu i grčki jezik«²⁵ shvati kao da je njemu upućena.

Svoje je versifikatorsko umijeće Kunić djelomice usmjerio i na prepjeve grčkih pjesnika u metru elegijskog distiha, a sastavljači raznih antologija zarana su uočili vrsnoću njegovih prepjeva. Prijeводе *In lavacra Palladis* iz Kalimaha i *De vita hominum* iz Mimnerma tiskali su mu za života u Augsburgu, Baselu i Beču.²⁶ Kunićev prepjev *De bellica virtute* »iz Tirteja«, označen u pjesmarici iz knjižnice Stulli kao neizdan, ubrzo je izdan, i to u Dubrovniku. Tiskao ga je Urban Appendini prije nego što je u potpunosti završen rad na rukopisnom pjesničkom zborniku za knjižnicu Stullijevih.²⁷

20 »Raymundus Cunichius Ignatio Boncompagnio S.[alutem] D.[icit]« u: AMB, rkp. 994, p. 1, »Ad Ignatium Boncompagnium«, u: ARDID, *Collectio Carminum Poetarum Rhacusinorum*, f. 114r-114v, na f. 114v

21 Arhiv Male braće u Dubrovniku, rkp. 1156/II, fasc. 46-48: »Epistolae«.

22 Usp. tiskanu inačicu elegije: »Ad Antonium A....«, u: »Selecta illustrium Ragusinorum poemata«, u: Urbanus Appendini, *Carmina* (Ragusii, 1811), pp. 275-279.

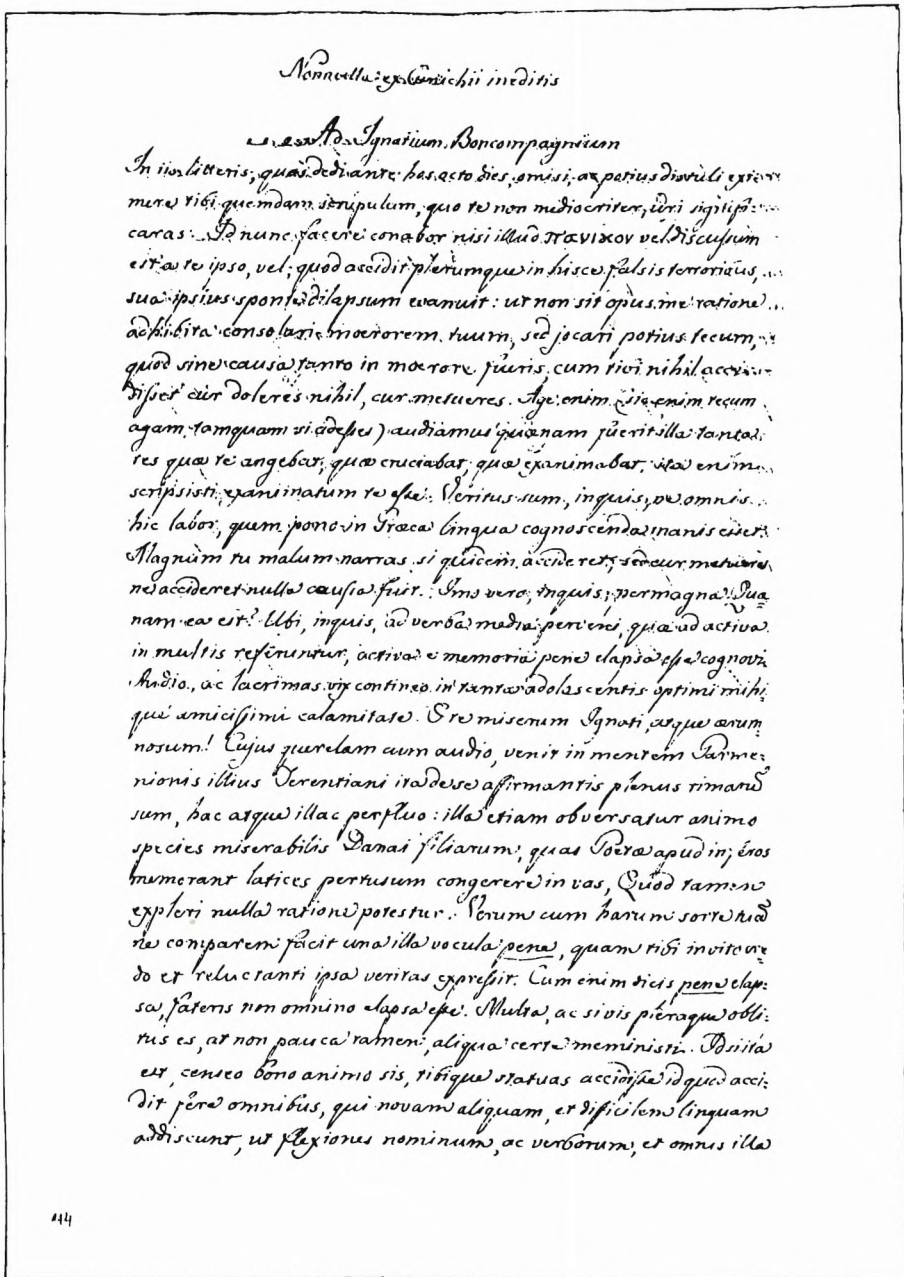
23 Usp. Ivan Kasumović, »Pjesme Urbana Appendinija i s njima izdana antologija dubrovačkih latinskih pjesama«, *Rad JAZU* 174 (1908), pp. 1-116, na p. 88.

24 Urbanus Appendini, *Carmina* (Ragusii, 1811), p. 279: »Hanc, amice Lector, & praecedentem Cunichii lucubrationem acceptam refer curae Petri Alethi Ragusini Viri Clarissimi, & Graecis Latinisque litteris doctissimi, cui ab ipso auctore donatae fuerant.«

25 Kasumović, »Pjesme Urbana Appendinija i s njima izdana antologija dubrovačkih latinskih pjesama«, p. 88.

26 »Elegia IV. / Ex Graeco Callimachi versa. In Lavacra Palladis.« i »Elegia V. / Fragmentum Elegiae, de vita hominum, ex graeco Mimnermi versum.«, u: »Elegiae V Raymundi Cunichii.«, u: *Zamagnae, Cunichii et Mazzolarii Romanorum elegiae*. Praefixa est dissertatio de stylo Catulliano, quam eleucubratu est Carolus Michaeler (Augustae Vindelicorum: Sumptibus Ioannis Iacobi Mauracher, 1776), pp. 126-146, na pp. 138-145 i 145-146; Cunichius, »De vita hominum, ex graeco Mimnermi.«, u: *Selecta veterum et recentiorum poetarum carmina in gratiam litteratae juventutis* (Basileae: Typis Emanuelis Thurneysen, 1783), pp. 97-98; »Elegia XVIII, ex Graeco Callimachi Versa. In lavacra Palladis« i »Elegia XIX / Fragmentum elegiae, de vita hominum, ex Graeco Mimnermi versum.«, u: »Raymundi Cunichii elegiae.«, u: *Collectio poetarum elegiacorum stylo, et sapore Catulliano scribentium cum gemina de eodem diatribe*. Collegit, castigavit, praefatus est, suas accessiones ineditas addidit Carolus Michaeler Bibliothecae Universitatis Vindobonensis Custos Caesareus Regius. (Vindobonae: Typis Josephi nob. de Kurzbek, Aulae Typographi, et Bibliopolae, 1784), pp. 265-354, na pp. 346-353 i 354.

27 »Ex Graeco Tyrtaei de bellica virtute.« u: »Selecta illustrium Ragusinorum poemata«, u: Urbanus Appendini, *Carmina* (Ragusii, 1811), pp. 274-275.

Slika 3. Prijepis Kuničeva pisma Ignaziju Boncompagniju u pjesmarici braće Stulli. »Nonnulla ex Cunicii ineditis«, u: ARDI Dubrovnik, *Collectio carminum Poetarum Rhacusinorum*, f. 114 r.

Raymundus Cunich Ignatio Boncompagnio S. D.

In te libere quae dicitur ante hos oculos, omnia ad potius digne amovere
 tibi operam singulari quae ea non mediocriter mihi significavit. Deinde
 faceret conabor nisi illud pavore vel suspensum ego a te ipse, vel quod audit
 plerumque in hisce scriptis servatis, sed ipse quod dicitur dicitur ad non
 sit opus me ratione adhibita compleri maverunt tunc sed per se potius te
 unum quod sine causa tunc in meo dicitur fieri, unum tibi nihil accidit in de-
 lictis nihil meo maverunt. Age enim sic enim tunc agere tunc per se dicitur a
 quod dicitur operam facit dicitur tanta sed quae te angere, operam dicitur
 tunc, quod operam maverunt unum enim simpliciter dicitur tunc dicitur. Verum quod
 operam enim hic labor, quod quod in facit linguam cognoscenda idem est
 dicitur tunc velum maverunt, si quod in auctoritate, sed cur maverunt ut auctoritate
 nihil causa fuit. Sed vero, in quod parage. Quod dicitur ad est? Ut in quod
 vult maverunt parage ad activa in multo referuntur, activa e maverunt operam
 dicitur ipse copos. dicitur ad hunc dicitur in totum dicitur operam
 maverunt amicum, calamitate, dicitur tunc maverunt operam, atque assumptam. Cu-
 jus quod dicitur unum, dicitur in maverunt, dicitur tunc dicitur. Deinde ita
 de se dicitur operam dicitur maverunt sed, haec atque dicitur passus. Ita etiam ob-
 servatur animo dicitur miserabilis dicitur filiarum, quae parage quod infero
 maverunt dicitur quod dicitur congere in dicitur quod tunc dicitur maverunt ratio-
 ne potest. Verum tamen unum hanc festa dicitur ut congere facit una
 illa vultu quae quod tibi in dicitur dicitur, et rebellant ipse dicitur cogitavit.
 Quae enim dicitur quae dicitur dicitur non dicitur dicitur ipse dicitur dicitur.
 plerumque obliquus est, et non quae tamen, atque tunc dicitur dicitur. De se ipse
 cogitavit bono animo fuit, tunc quod dicitur dicitur dicitur dicitur dicitur dicitur
 vultu dicitur et dicitur linguam dicitur, ut dicitur dicitur dicitur dicitur
 cum, et omnia illa grammaticarum praescriptionum dicitur dicitur in memoria
 quod dicitur dicitur, dicitur ipse et dicitur dicitur dicitur dicitur dicitur.
 Hoc ita fieri tunc facilissima potest dicitur, si dicitur dicitur dicitur dicitur,
 quae quod dicitur linguarum dicitur dicitur. Quae multa dicitur quae dicitur.

Slika 4. »Raymundus Cunichius Ignatio Boncompagnio S. D.«. Kunićev autograf u: AMB Dubrovnik, rkp. 994, p. 1.

Cantus, atque, quibus abantur, audita, intellectus, memoria conprehensa,
 omnes spiritus aliq̄u in corpore, & labantur, hancq̄ iterum, ac tunc
 discenda? Quae saepe in nominibus in verbis, in temporum ac locorum ratione
 haerent, saepe ex illis est dunctis ac sententiis expedita non potest?
 Quae omnia nunc facilia et expedita sunt, postea quam legendi fuerant, quae
 impeditis accipit, quod in fatigis contigit, contigit, nunc tunc, item in
 grecis; si modo te imitari, atque ingenii quo praesertim, et indignis utros
 contemneris, nec tam de laboribus qui discendi necesse est ostendit, fiat,
 quam de laborum finem cogitabis: tibi quoque facilius erit scire, hoc non quod
 tibi scripseris, tempore praesertim, ad quos legendos una cum genio quoque
 quod amavis spiritus, cogniti quae linguae elementis, vix tibi praesertim
 equidem, qualis nunc sunt perces, hanc te atque imitari non desperem.

* En erit, Ignati, ut mecum praeclara reperta
 Ingenium, dactaque dactis praesertim linguae?
 Linguae, quae dactis praesertim dia lingua est,
 Quae dactis, dactaque dactis cunctis fuerit,
 Quae Latine caelestis, tetramque abstruse morum.
 Iphigeneia, Iphigeneia, letabrisque futuri
 Dant, dactis, et gaudis praesertim dactis arore.
 Adhuc prima via est, dactis late omnia sentis
 Dactis, dactis dactis, praesertimque fide,
 Caligantem oculi tenebris, et caeca, flet ora.
 Ut quondam Elysiis in villis, praesertim dactis
 Fortunatorum aemulorum dactis dactis heros
 Dactis iter, dactis fuit mandata parentis,
 In fides dactisque dactis, dactisque dactis
 Sphingisque, dactis, dactis, et nubigenas Centauros,
 Centaurosque dactis dactis, dactisque Chimerae

Slika 5. Početak Kunićeve poslanice »En erit, Ignati, ut mecum praeclara reperta« upućena Ignaziju Boncompagniju. Autograf u: AMB Dubrovnik, rkp. 994, p. 2.

Izbor »Nonnula ex Cunichii ineditis« zaključuju dvije elegije koje nisu uspjele ući u zbirke Kunićevih elegija koje su od 1768. do 1784. godine bile tiskane od Rima do Varšave, od Augsburga do Basela i Beča. Mladenačka elegija »Ad amicū rusticantem« skoro je istodobno uvrštena u rukopis *Collectio Carminum Poetarum Rhacusinorum* iz knjižnice Stulli i u tiskanu antologiju dubrovačkog latinizma *Selecta illustrium Ragusinorum poemata* Urbana Appendinija. Dataciju »A. D. 1738.« na njezinu kraju u pjesmarici Stullijevih²⁸ valja razumjeti kao dodatnu potvrdu za točnost Appendinijeve bilješke o godini njezina nastanka.²⁹ Druga elegija, koju je Kunić uputio Mihi Sorgu kad je bio »javni profesor u Rimskom kolegiju« (*in Collegio Romano professor publicus*), do danas nije tiskana, a njezin se prijepis, osim u rukopisu *Collectio Carminum Poetarum Rhacusinorum*, sačuvao zahvaljujući pomnom radu Rafa Radelje.³⁰

Druga zbirka »Raymundi Cunichii carmina« sadrži 15 Kunićevih elegija, a prepisana je iz istoimene zbirke Kunićevih elegija tiskane u kremonskoj antologiji sedam isusovačkih latinista. Prepisivač je u pjesmarici braće Stulli izostavio samo Kunićevu šesnaestu elegiju koja je bila upućena Bernardu Zamagni, »nekoć njegovu učeniku«,³¹ a tako je postupio i prepisivač koji je izradio rkp. 244 iz Arhiva Male braće, samo što je ovaj drugi dopisao i bilješku: »Deest elegia XVI ad Bernardum Zamagnam quae tamen habetur in editione Cremonensi.«³² Tako se i na ovom primjeru potvrđuje stanovita a nerazjašnjena povezanost ovih dvaju rukopisa.

U rukopisnom zborniku *Collectio Carminum Poetarum Rhacusinorum* iz knjižnice Stulli hrvatski latinist Rajmund Kunić predstavljen je dvojako: kao neizdani pjesnik koji se umio okušati u raznim književnim vrstama i kao vrsni i objavljivani elegičar katulovskog nadahnuća. Pjesnički je zbornik bio sastavnim dijelom promišljenoga kulturološkog projekta (knjižnica, galerija, pjesmarica) u kojem su braća Vlaho i Luko Stulli osigurali mjesto za Kunićev portret, Zamagnin distih o Kunićevu pjesničkom umijeću i promišljeni rukopisni odabir Kunićevih stihova, a i danas je po izboru »Nonnula ex Cunichii ineditis« pisano svjedočanstvo o »neizdanom« Kuniću nekad i sad.

Zaključak

Dosad nepoznati rukopis *Collectio Carminum Poetarum Rhacusinorum* vrijedna je zbirka stihova hrvatskih latinista 17. i 18. stoljeća, nastala u knjižnici Stulli najkasnije do 1812. godine, a danas pohranjena u arhivu Rezidencije Družbe Isusove u Dubrovniku. On se po sadržaju u velikoj mjeri podudara s rkp. 244 u Arhivu Male braće u Dubrovniku, a izravno je utjecao na sadržaj prve tiskane antologije dubrovačkog latinizma koju je priredio Urban Appendini. Rukopis »ex Bibliotheca Stulli« posjeduje izrazitu kulturološku vrijednost zbog ciklusa od

28 Usp. *Collectio Carminum Poetarum Rhacusinorum*, f. 120v

29 Urbanus Appendini, *Carmina* (Ragusii, 1811), pp. 265-266.

30 »Elegia XLVI. / Ad Clarissimum Virum / Michaelē Sorgium.« u: Rajmund Kunić, »Elegiae«, u: Arhiv Male braće u Dubrovniku, rkp. 1156/2, fasc. 31, pp. 76-77

31 »ELEGIA XVI. / Ad Bernardum Zamagnam suum olim auditorem.«, u: »Raymundi Cunichii e Societate Jesu carmina.«, u: *Carmina recentiorum poetarum VII. e Societate Jesu idest Julii Caesaris Cordarae, Raymundi Cunichii, Bernardi Zamagnae, Alphonsi Nicolai, Rogerii Boscovichii, Bartholomaei Boscovichii, & Joannis Baptistae Roberti*. (Cremonae: Ex Typographia Ricchiniana, 1772), pp. 25-85, na pp. 82-85.

32 Usp. Brlek, *Rukopisi Knjižnice Male braće u Dubrovniku*, p. 244.

deset epigrama Bernarda Zamagne i Antuna Cherse koji su naručeni kao pjesnički dodatak uz galeriju znamenitih Dubrovčana koju je za knjižnicu Stullijevih izradio Carmelo Reggio.

U pjesmarici braće Stulli Kunić je predstavljen dvjema pjesničkim zbirkama. »Nonnula ex Cunichii ineditis« sadrži poslanicu Ignaziju Boncompagniju s početnim stihom »En erit, Ignati, ut mecum praeclara reperta«, prijevode iz Ezopa i Tirteja, mladenačku elegiju »Ad Amicum rusticantem« iz 1738. godine i elegiju »Ad Michaelem Sorgium« iz kasnijega razdoblja. Poslanica »Ad Ignatium Boncompagnium« prepisana je iz autografa koji se danas čuva u rkp. 994 u Arhivu Male braće u Dubrovniku. Od onoga što je bilo »ex Cunichii ineditis« pri sastavljanju pjesmarice za knjižnicu Stulli danas je ostalo neizdano samo prozno pismo Ignaziju Boncompagniju i elegija »Ad Michaelem Sorgium«.

Druga zbirka »Raymundi Cunichii carmina« sadrži 15 Kunićevih elegija, a prepisana je iz istoimene zbirke elegija tiskane u antologiji isusovačkih latinista (Cremona, 1772), pri čemu je izostavljena samo Kunićeva elegija »Ad Bernardum Zamagnam suum olim auditorem«. Braća Stulli u svom su rukopisnom zborniku *Collectio Carminum Poetarum Rhacusinorum* predstavili hrvatskog latinista Rajmunda Kunića kao mnogostranog a neizdanog pjesnika i kao vrsnog i objavljivanog elegičara.

PRILOG 1

*Kazalo rukopisnog zbornika Collectio Carminum Poetarum Rhacusinorum
iz knjižnice Stulli*

»Ex Bibliotheca Stulli«, ex libris, f. 1r.

[1. Zbirka pjesama Vice Petrovića, oda Saba Zamagne, epigram Petra Frana Aletina, pjesma Benedikta Rogačića]

»Ad Potentissimum Invictissimumque Imperatorem / Carolum VI. / De recuperando Orientis Imperio / Post receptam Albam Graecam / anno 1717 / Vincentii Petrovich / Carmen.«, ff. 2r-12v; rubna bilješka o piscu uz naslov na f. 2r: »objijt V. Kal: Feb: 1754.«; rubna bilješka o broju stihova uz posljednji stih na f. 12v: »Ver:[sus] 712.«

»Virgo sine labe originali concepta. / Ode / Savini Zamagnae Patritii Rhac:[usi]ni«, vv. 1-42, ff. 12v-13r.

»In Laudem / Benedicti Stay / Epigramma / Petri Francisci Alethy«, vv. 1-10, f. 13r-13v.

»Ad Cosimum III. Magnum Hetruriae Ducem / De Terraemotu, quo Epidaurus in Dalmatia / prostrata est / Benedicti Rogacci S.J. / Carmen«, f. 13v-18r; rubna bilješka na kraju pjesme na f. 18r: »Ver:[sus] 298«

»Super insigni Victoria Principis Eugenii a Sabaudia Ducis Armo:/rum Caroli VI. parta de Turcis inter Carlovicensem, et Petri-/Varadini Arces. Non. Sextilibus 1716. / Vincentii Petrovich / Epinicium.«, vv. 1-312, ff. 18r-22v, rijetki ispravci drugom rukom.

»De Victoriis Caroli VI. / Imperatoris ex hoste Turca relatis Anno MDCCXXXVII. / Vincentii Petrovich / Carmen«, ff. 22v-27v; rubna bilješka uz posljednji stih na f. 27r: »Vers:[us] 318.«, devet bilježaka pod naslovom »Notae« na f. 27v.

»In Laudem Caroli Zeni Patritii Veneti / Carmen / Vincentii Petrovich.«, ff. 28r-33v; rubna bilješka uz posljednji stih na f. 33v: »Vers:[us] 395«, nepotpuni stihovi na nekoliko mjesta.

»De Joanne Guarino Primo Serrati Montis incola / Carmen«, vv. 1-742, ff. 33v-45r.

»Amissa Uxore orbitatem suam rursus deflet. / Elegia.«, vv. 1-96, ff. 45r-46v.

»Ad Uxorem / tertio ab ejus obitu anno / Elegia«, vv. 1-70, ff. 46v-47v.

»In Obitu / Ignatii de Georgiis Abbatis Congregationis Melitensis / Elegia.«, vv. 1-114, ff. 47v-49v.

»Ad Lectorem / Epigramma«, vv. 1-4, f. 49v.

»De Contemptu Vitae / Elegia.«, vv. 1-166, ff. 49v-52r, »Animadversiones« nakon elegije na f. 52r.

»De Christophoro Columbo Ligure novi Orbis repertore / Epigramma«, vv. 1-12, f. 52v.

»De Navi Victoriae nomen promeritae obito Orbe Terrarum / Epigramma.«, vv. 1-10, f. 52v.

- »Ad Amicum Romae degentem Tyronem Soc.[ietatis] Jesu / Elegia«, vv. 1-44, ff. 52v-53v.
- »Ad N. N. Buchanani studiosum in gratiam Franciscanorum / Epigramma«, vv. 1-4, f. 53v.
- »De Pietate Cinnae erga parentes / Epigramma.«, vv. 1-4, f. 53v.
- »Ad Divitem natum, et morientem pauperem / Epigramma.«, vv. 1-10, ff. 53v-54r.
- »Amplissimo Viro Secundo de Bucchia integerrimo Senat.[o]ⁿⁱ Ragus.[i]^{no} / Vincentius Petrovich.«, poslanica uz herojsku poemu o dubrovačkom poklisaru Vladislavu Bući, ff. 54r-54v.
- »In reditu Vladislavi Bucchia Senatoris Ragusini / ab obita apud Turcarum Imperatorem strenue / non minus, quam feliciter legatione. / Carmen«, vv. 1-312, ff. 55r-60v; »Notae aliquot loca carminis illustrantes«, nn. 1-21, na ff. 59v-60v.
- »Archi-Duci Austriae / Genethliacus Sermo / Vincentii Petrovich«, vv. 1-350, ff. 61r-66v.
- »Divi Francisci Xaverii / In Indiam navigatio / Carmen«, vv. 1-390, ff. 66v-72v; s bilješkom na f. 72v: »Caetera desiderantur juxta hos Auctoris versus«.
- »Pietas Austriaca triumphans«, vv. 1-936, ff. 73r-86r.
- »Bartholomaeo Betterae Illyrico / Psalmorum poenientialium Auctori / Vincentius Petrovich / Epigramma«, vv. 1-10, f. 86r.
- »Divum Franciscum de Assisio / Populus Ragusinus suae Urbis moenia praeternavigantem / dum in Aegyptum proficisceretur Martyrii cupidine / accensus, alloquitur / Elegia«, vv. 1-66, ff. 86v-87r.
- »De digito Divi Dominici, qui apud Patres / eiusdem Ordinis Ragusii asservatur plurimis / miraculis, et beneficiis insigni / Epigramma«, vv. 1-16, f. 87v.
- »Ad Patrem Serafinum Cerva Ord.[inis] Praed.[icatorum] Bibliothecae / Ragusinae Auctorem / Epigramma«, vv. 1-10, f. 87v.
- »Mulier Melitaena Filium a quo domo / exclusa fuit saeviente hyeme diris devovet: / de hoc prodigio narrat Maurus Orbinus, et / Vincentius Petrovich sequens confecit / Epigramma«, vv. 1-14, f. 88r.
- »Ad Reverendum Patrem Seraphinum Cerva de seipso / Epigramma Vinc.[ent]ii Petrovich.«, vv. 1-12, f. 88r.
- »Carolus VI. Romanorum Imperator electus / Carmen / Vincentii Petrovich«, vv. 1-490, ff. 88v-94v.

[2. Elegije i epigrama u čast braće Stulli]

- »Ad Lucam L. F. Stulli / Medicum et Poetam praestantissimum / Antonius S. F. Chersa / Elegia«, vv. 1-134, ff. 95r-97r, rubna bilješka uz zaključni distih »Dist. 67«, datacija nakon zaključnog stiha: »Dabam Id. Octobris MDCCCIV / ex Hetruria.«
- »Ad Blasium L. F. Stulli / Amicum suavissimum / Urbanus Appendini e Scholis Piis / Elegia«, vv. 1-82, ff. 97v-99r, datacija nakon zaključnog stiha: »Dabam Gravosii X. Calend. Novem. MDCCCVI.«

»Bernardus Zamagna / Ad Lucam Stulli / Medicum, et Poetam praestantissimum«, vv. 1-8, f. 99r.

[3. Dva epigrama i *allocutio* Bernarda Zamagne]

»Bernardi Zamagnae / Epigramma / De Franciscae Androvich Imagine sub nomine Phyllidis«, vv. 1-8, f. 99r.

»Imp.[eratoris] Napoleonis Magni / Sarmatiae in campis ad Milites allocutio / Habita die xxii Junii 1812.«, vv. 1-23, f. 99v, vlastoručni potpis pjesnika ispod pjesme: »B. Zamagnae«.

»Imp.[erator] Napoleo Magnus / Et Darochius moriens Dux Fortissimus / extremum colloquuntur / Epigramma«, vv. 1-10, f. 100r, potpis nakon zaključnog stiha: »Bernardi Zamagnae«, Zamagnin autograf.

Prazne stranice, ff. 100v-102v.

[4. Zbirka pjesama Frana Staya]

»Francisci Stay / Carmina.«, naslov na f. 103r.

»Beatissima Virgo Jesum infantem in sinu tenens ei somnum / conciliat, astante alio item Parvulo D. Jo[ann]e Baptista.«, vv. 1-52, ff. 103r-103v.

»Quam dulci tenuis per candida saxa volutus«, poema bez naslova, navedena prema prvom stihu, vv. 1-141, ff. 103v-105v.

»Somnium / Elegia.«, vv. 1-134, ff. 106r-107v; bilješka nakon posljednjeg stiha: »Canebat Venetiis Anno 1754.«.

[5. Prigodnica Ivana Lukarevića posvećena španjolskom kralju Filipu IV]

»Ad Philippum IV. / Hisp[aniae] Regem / Ioannis Luccari e Soc[ietate] Jesu / Carmen.«, vv. 1-375, ff. 108r-113v; datacija na kraju pjesme na f. 113v: »MDCLVIII«; bilješke o toponimima na f. 110v.

[6. Odabir neizdanih Kunićevih književnih radova]

»Nonnula ex Cunichii ineditis«, naslov na f. 114 r.

»Ad Ignatium Boncompagnium«, pismo, ff. 114r-114v.

»En erit, Ignati, ut mecum praeclara reperta«, pjesnička poslanica bez naslova, navedena prema prvom stihu, a nastavlja se na prethodno pismo, vv. 1-103, ff. 115r-116v; Kunićeva rečenica ispod završnog stiha na f. 116v glasi:

»Habes epistolam, quae te non modo explere sed etiam delassare possit. Vale
Romae V. Idus Junias.«

»Aesopi Fab. I. / Aquila et Vulpes«, vv. 1-25, f. 116v; prijevod iz Ezopa.

»Philomela et Accipiter«, vv. 1-11, f. 117r.

»Ex Graeco Tyrtaei / De bellica virtute.«, vv. 1-44, ff. 117r-117v, prepjev iz Tirteja.

»Ad Amicum rusticantem / Elegia«, vv. 1-204, ff. 117v-120v; rubna bilješka na kraju elegije na f. 120v: »A. D. 1738.«

Prazne stranice, ff. 121r-122v.

»Ad Michaellem Sorgium / V.[irum] C.[larissimum] / Raymundus Cunichius / In Collegio Romano P. P.«, vv. 1-30, ff. 123r-123v; motto na f. 123r: »Dignum laude Virum Musa vetat mori. / Hor. Od. VIII. Lib. IV.«; bilješka u dnu stranice na f. 123r: »* Camillus Gritti Vicetiae Praetor anno 1787.«; dodatak nakon posljednjeg stiha »Extremo in vitae limine dedecoret.« na f. 123v: »Quanto rectius hoc! / Hor. Lib. II. Sat. I.«; zatim slijedi nenaslovljeni epigram koji započinje stihom:

»Qui juste rexit, populos nec pressit avarus.«

[7. Zbirka objavljenih elegija Rajmunda Kunića]

»Raymundi Cunichii / Carmina«, naslov na f. 124r.

»Elegia I. / De acerbissimo Christi cruciatu, ac B.[eatae] V.[irginis] / Matris moerore«, vv. 1-160, ff. 124r-126r.

»Elegia II. / De Bono Aerumnae.«, vv. 1-382, ff. 126v-132r.

»Elegia III. / Ad Mirraeum / Supremum Arcadiae Custodem«, vv. 1-238, ff. 132r-135v.

»Elegia IV. / Marchioni Joanni Viro Patritio / Nobilitate, Honoribus, / Bonarum Artium Patrocinio praestanti / Sodalis sui Carmina / D. D. D.«, vv. 1-94, ff. 135v-137r.

»Elegia V. / Rogero Boscovichio Romam redeunte.«, vv. 1-134, ff. 137r-139r.

»Elegia VI. / Ad Achamantem Pallantium / Supremum Arcadiae Custodem / De Mirraei Ropheatici obitu, atque Apotheosi«, vv. 1-110, ff. 139r-140v.

»Elegia VII. / Ad Egregium Oratorem Sacrum.«, vv. 1-88, ff. 140v-142r.

»Elegia VIII. / De Puero Jesu ad Aquilonem«, vv. 1-110, ff. 142r-143v.

»Elegia IX. / Ad Benedictum XIV. / Quum ex gravi Morbo convaluisset.«, vv. 1-54, ff. 144r-144v.

»Ad Josephum Crivellium / Elegia X. / De Maria Theresia Ungariae Regina.«, vv. 1-50, ff. 144v-145v.

»Elegia XI. / Ad Franciscum M.[ariam] Zanottum.«, vv. 1-42, ff. 145v-146r.

»Elegia XII. / Ad Joannem Bap:[tistam] Robertum S.J.«, vv. 1-38, ff. 146r-146v.

»Elegia XIII. / Ad Amplissimum Praesulem suppresso nomine«, vv. 1-60, ff. 146v-147v.

»Elegia XIV. / Clementi XIII. de Ludovico Fratris filio / S. Marci Procuratore facto.«, vv. 1-62, ff. 147v-148v.

»Elegia XV. / Ad Abundium Rezonicum / Clem. XIII. Fratris Filium / Senatoris Urbis Romae declaratum«, vv. 1-118, ff. 148v-150v.

[8. Tri elegije Bernarda Zamagne]

»Bernardi Zamagnae / Carmina«, naslov na f. 151r.

»Elegia I. / Ad Aquas Viterbienses«, vv. 1-124, ff. 151r-152v.

»Elegia II. / De laudibus cujusdam sacri Oratoris«, vv. 1-96, ff. 152v-154r.

»Elegia III. / Ad Raimundum Cunichium / De Poemate a se conscripto, cui Titulus / Navis Aeria«. vv. 1-114, ff. 154r-156r.

[9. Prigodnica Ruđera Boškovića posvećena carici Mariji Tereziji]

»Rogeri Josephi Boscovichii / Carmen / De Maria Theresia Romanorum Imperatrice / Studiorum Fautrice Munificentissima«, vv. 1-137, ff. 156v-158v.

[10. Tri ekloge Bara Boškovića]

»Bartholomaei Boscovichii / Carmina.«, naslov na f. 159r.

»Ecloga. I. / Licidas reversus ad sedes Patrias de Regum adventu ad Dei cunas edocetur. / [Likovi:] Licidas. Titirus.«, vv. 1-77, ff. 159r-160r.

»Ecloga. II. / Xaverius. / [Likovi:] Thelgon. Dorilas.«, vv. 1-95, ff. 160r-161v.

»Ecloga. III. / Coridon Pastor de discessu Parthenidis, et pueri queritur, / et ambo alternis versibus extollunt. / [Likovi:] Coridon. Licidas.«, vv. 1-94, ff. 161v-163r.

[11. Oda Saba Zamagne]

»Virgo sine labe originali concepta / Ode / Savini Zamagnae Patritii Rhagusini«, vv. 1-42, ff. 163r-163v.

[12. Odabrani epigrami Bernarda Zamagne, Đura Ferića i Antuna Cherse]

»In Laudem / Benedicti Stay / Marini Martellini / Phaleucium«, vv. 1-26, f. 164r.

»Ad Clarissimum Virum / Thomam Watkinsium / Epigramma / Bernardi Zamagnae«, vv. 1-6, f. 164v.

»[Ad Clarissimum Virum / Thomam Watkinsium / Epigramma] Georgii Ferrich«, vv. 1-8, f. 164v.

»Aliud«, vv. 1^a-8, f. 164v.

»Ad Paulum Gozzeum Balth. F. / De Clarissimae ejusdem Sponsae effigie«, epigram, vv. 1-6, f. 165r; na kraju pjesme potpis »Bernardi Zamagnae 1812.«.

»D. O. M. / Civibus Rhacusinis / Virtute / Et Doctrina Praestantibus / De Patria / Et De Republica Litteraria / Optime Meritis / MDCCCV.«, epigram, vv. 1-4, f. 165v; vlastoručna rubna bilješka pjesnika na kraju pjesme: »1805. / Bernardi Zamagnae«.

»Epigrammata singulis eff.[igiebus] subjicienda in Bib.[liotheca] Stulli«, napomena drugom rukom iznad devet epigrama od kojih je četiri spjevao Bernard Zamagna a pet Antun Chersa da bi bili postavljeni ispod portreta znamenitih Dubrovčana u knjižnici braće Stulli, f. 165v.

»[Bernardi Zamagnae Epigrammata]«, četiri epigrama ispod portreta Benedikta Staya, Rajmunda Kunića, Ruđera Boškovića i Marina Getaldića, f. 165v; vlastoručni potpis pjesnika na dnu f. 165v: »Bernardi Zamagnae«.

»[Antonii Chersae Epigrammata]«, pet epigrama ispod portreta Đura Baglivija, Stjepana Gradića, Benedikta Rogačića, Bernarda Zamagne i Ignjata Đurđevića, f. 166r; vlastoručni potpis pjesnika ispod posljednjeg stiha na f. 166r: »Antonii Chersae«.

PRILOG 2

*Epigrami Bernarda Zamagne i Antuna Cherse za galeriju znamenitih Dubrovčana
u knjižnici Stulli*

Uvodni epigram za alegorijsku kompoziciju, na f. 165v:

D. O. M.
Civibus Rhacusinis
Virtute
Et Doctrina Praestantibus
De Patria
Et De Republica Litteraria
Optime Meritis
MDCCCV.

»Stulliae gemini fecere hos pingere Vultus,
Quos tulit Illyriae docta Rhacusa decus;
Ut stimulis paribus Spectantum agitata Voluntas
Vincere Palladia laude studeret Avos.   1805.
Bernardi Zamagnae«

Prva četiri distiha za portrete Benedikta Staya, Rajmunda Kunića, Ruđera Boškovića i Marina
Getaldića koje je spjevao Bernard Zamagna, na f. 165v:

»Vivit adhuc vivetque illustrior usque futurus
Lucreti Virtus aemula Stayades.

Virgilii comes ille, et docti fama Catulli
Hic pictus spirat Carmina Cunichius.

Rogierius qualem mirata Britannia quondam
Hic est Architam quis neget Illyriae.

Hic Sophiae arcanis, famaue Ghetaldius ille,
Inclitus, in quo alium Cernis Apollonium.

Bernardi Zamagnae«.

Drugih pet distiha za portrete Đura Baglivija, Stjepana Gradića, Benedikta Rogačića, Bernarda Zamagne i Ignjata Đurđevića koje je spjevao Antun Chersa, na f. 166r:

»Hic est Baglivus, quem, justo ut nomine dicas,
O Rhacusa, novum dixeris Ippocratem.

Quem Patria rapuit, mentem mirata per omnes
Cultam artes Sophiae Roma viri, hic Gradius.

Cui non notus ades, Rhacusa o fama, Rogacci
Palladis o ingens gloria, et Aonidum?

Quem pictum heic, hospes, cernis, scito esse Zamagnam
Notum Pieriis artibus astra super.

Cerne Georgiden, simul et venerari, Rhacusa,
~~Qui tui ingenio nomen in astra tuum.~~
Ingenio peperit qui decora alta tibi.

Antonii Chersae«.

Izvor: Arhiv Rezidencije Družbe Isusove u Dubrovniku, *Collectio Carminum Poetarum Rhacusinorum*, ff. 165v-166r.

Ivica Martinović

The Poetry of Rajmund Kunić in the Manuscript *Collectio Carminum Poetarum Rhacusinorum* from the Library of the Stulli Brothers

Summary

The until recently unknown manuscript *Collectio Carminum Poetarum Rhacusinorum*, an anthology of verses by Croatian Latinists mainly from the 18th century (Vice Petrović, Baro Bošković, Ruđer Bošković, Rajmund Kunić, Bernard Zamagna, Frano Stay, Sabo Zamagna, Đuro Ferić, and Antun Chersa), belonged to the library of the Stulli brothers (*Ex Bibliotheca Stulli*) at the beginning of the 19th century, and is today kept in the Archives of the Jesuit Residence in Dubrovnik.

In the manuscript anthology by the Stulli brothers, Kunić is represented by two collections of poems. »Nonnulla ex Cunichii ineditis« contains the letter to Ignazio Boncompagni including the epistle that begins with the verse »En erit, Ignati, ut mecum praeclara reperta«, translations from Aesop and Tyrtæus, the youthful elegy »Ad Amicum rusticantem« from 1738 and the elegy »Ad Michaelæm Sorgium«. »Raymundi Cunichii carmina« contains a transcription of the collection of Kunić's elegies published in the anthology of Jesuit Latinists (Cremona, 1772).